

Til § 1, nr. 9 (retsplejelovens § 767, stk. 3)

Der er tale om en konsekvensændring som følge af den foreslåede ændring af retsplejelovens § 767, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 8.

Der henvises i øvrigt til pkt. 5.5.5. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 1, nr. 10 (retsplejelovens § 768 a)

Den foreslåede bestemmelse er ny og har til formål at fastsætte tidsgrænser for, hvor længe en varetægtsfængsling kan opretholdes.

Efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 767, stk. 1, skal kendelser om varetægtsfængsling indeholde en frist for fængslingens længde. Denne frist skal være så kort som mulig og må ikke overstige 4 uger. Varetægtsfængslingen kan efterfølgende forlænges med op til 4 uger ad gangen.

Herudover indeholder retsplejeloven ikke frister for den tidsmæssige udstrækning af en varetægtsfængsling. Der ligger imidlertid en begrænsning i retsplejelovens § 762, stk. 3, hvorefter indgrebet ikke (længere) kan anvendes, hvis frihedsberøvelsen vil stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af sigtedes forhold, sagens betydning og den retsfølge, som kan ventes, hvis sigtede findes skyldig (den såkaldte proportionalitetsgrundsætning).

Med henblik på at opnå en begrænsning i den tidsmæssige udstrækning af varetægtsfængslinger foreslås indført tidsgrænser for, hvor længe en varetægtsfængsling kan opretholdes. Forslaget tilsigter at markere et punkt, hvor varetægtsfængsling enten bør være ophørt eller må kræve en særlig begrundelse. Der er derimod ikke tale om en absolut grænse for, hvor længe en varetægtsfængsling kan opretholdes.

Efter forslaget til *stk. 1, nr. 1*, må varetægtsfængsling i sager, hvor sigtelsen angår en lovovertrædelse, som efter loven vil kunne medføre fængsel i indtil 6 år, ikke finde sted i et sammenhængende tidsrum på mere end 6 måneder, medmindre retten finder, at der foreligger særlige omstændigheder. I sager, hvor sigtelsen angår en lovovertrædelse, som efter loven kan medføre fængsel i 6 år eller derover, må varetægtsfængsling ikke finde sted i et sammenhængende tidsrum på mere end 1 år, medmindre retten finder, at der foreligger særlige omstændigheder, jf. *stk. 1, nr. 2*.

Opretholdelse af varetægtsfængsling ud over de foreslåede tidsgrænser forudsætter således, at der foreligger særlige omstændigheder. Vurderingen af, om dette er tilfældet, må bero på en konkret helhedsvurdering af sagens omstændigheder i hvert enkelt tilfælde.

Der lægges ikke op til en ændring af fængslingsgrundene som sådan, men der lægges op til en skærpelse af kravene for anvendelsen af den enkelte fængslingsgrund ved længerevarende varetægtsfængslinger med henblik på en mere nuanceret vurdering end efter gældende ret af, om fortsat fængsling efter udløb af fristen på henholdsvis 6 måneder og 1 år er nødvendig.

Ved rettens vurdering heraf må der bl.a. tages udgangspunkt i den anvendte fængslingsgrund.

Varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1 (unddragelsesfare), og § 762, stk. 1, nr. 2 (gentagelsesfare), vil – forudsat at betingelserne for varetægtsfængsling fortsat er opfyldt – i sagens natur normalt være ved, indtil sagen er afsluttet. Det samme kan være tilfældet med hensyn til fængsling efter bestemmelserne om retshåndhævelsesarrest i retsplejelovens § 762, stk. 2. Hensynet til retshåndhævelsen vil dog i sig selv svækkes, efterhånden som tiden går, og retten må derfor løbende vurdere, om der fortsat er grundlag for fængsling. Retten må under alle omstændigheder løbende være opmærksom på, om fortsat fængsling opfylder det krav om proportionalitet, som er indeholdt i retsplejelovens § 762, stk. 3.

Ved fængsling efter de nævnte bestemmelser indebærer kravet om særlige omstændigheder, at der må foretages en samlet vurdering med udgangspunkt i en skærpet vurdering dels med hensyn til de omstændigheder, der er omtalt i § 768 (dvs. navnlig om efterforskningen fremmes med tilstrækkelig hurtighed), dels med hensyn til nødvendigheden af at opretholde fængslingen efter den anvendte fængslingsgrund.

Den skærpede opmærksomhed med hensyn til nødvendigheden af fængslingens opretholdelse indebærer også, at retten må være særlig opmærksom på hensynet til proportionalitetskravet efter retsplejelovens § 762, stk. 3, og – navnlig i forhold til fængslingsgrunden i stk. 1, nr. 1 (unddragelsesfare) – på muligheden for anvendelse af fængslingsurrogater, jf. § 765. Om anvendelsen af surrogater bemærkes i den forbindelse, at både retten, anklagemyndigheden og forsvareren vedvarende bør være opmærksomme på at søge varetægtsurrogater anvendt i tilfælde, hvor disse vil være tilstrækkelige foranstaltninger.

Der må endvidere foretages en fornyet vurdering af gentagelsesrisikoen efter stk. 1, nr. 2, ud fra karakteren af den pågældende kriminalitet og varigheden af den hidtidige fængsling. Der må ligeledes foretages en fornyet vurdering af hensynet til retshåndhævelsen (retsfølelsen) ud fra en afvejning af forholdets grovhed og fængslingens varighed.